

روز طبیعت: بدرقه نوروز

سیزدهمین روز فروردین شاید بهترین روز فروردین باشد روزی که علاوه بر دور هم جمع شدن آشنایان، برخورداری از مواهب طبیعی الهی نیز شیرینی آن را دو چندان می کند.

سیزدهمین روز فروردین شاید بهترین روز فروردین باشد روزی که علاوه بر دور هم جمع شدن آشنایان، برخورداری از مواهب طبیعی الهی نیز شیرینی آن را دو چندان می کند. سیزده به در یا جشن بدرقه نوروز از مهمترین رسوم مشترک در میان اقوام ایرانی است که طی سالهای اخیر روز آشتی با طبیعت نیز تلقی می شود. ایرانیان از گذشته های دور، با آغاز بهار و ورود به سال جدید و پس از چند روز دید و بازدید و تبریک سال نو، گویا برای تکمیل شادی خود و دور کردن غم و غصه و خمودگی، در روز سیزدهم فروردین ماه، با بیرون آمدن از خانه و پناه گرفتن در طبیعت، مراسم سیزده به در را اجرا می کنند.... اما امسال با رعایت شئون ایام فاطمیه در کنار خانواده و طبیعت نوروز را بدرقه کنید.....

فلسفه سیزده به در چیست؟

در این روز که پایان دوره نوروزی تلقی می شود، مردم در دشت و بیابان و در فضای سبز بهاری گرد می آیند و به شادی می پردازند. در این روز پایانی نیز چون روزهای دیگر عید، خوراکی ویژه همچون آش رشته و دیگر خوراک های سبزی دار می پزند. گندم هایی را که برای سفره هفت سین رویانیده اند با خود به صحرا می برند و با انداختن آن در جوی و رود و بیرون از خانه نحسی سیزده را که یا به آن معتقدند و یا بنا به رسم کهن، آن را خوش یمن تلقی نمی کنند از خود و خانواده دور می سازند.

رسوم جشن سیزده به در

بسیاری از مردم به نحسی عدد سیزده نه تنها اعتقادی ندارند بلکه در اساس تأثیر عددی خاص را در سرنوشت خود مؤثر نمی دانند اما این باور که در قدیم عدد سیزده را خوش یمن تلقی نمی کرده اند شاید به این دلیل باشد که در طالع نمای نجومی، قدما معتقد بودند که آسمان دوازده برج دارد و هر تولدی که صورت می گیرد دارای ستاره ای در یکی از دوازده برج است و بنا براین اینکه کدام ستاره در کدام برج قرار گرفته، طالع و خوی فرد متولد شده شکل می گیرد و خارج از دوازده برج که عدد سیزده است، نابجا و نحس به شمار می آمده است. در هر حال اکنون دیگر نحسی عدد سیزده مورد پذیرش همگان قرار ندارد و بیشتر جنبه خرافی دارد.

گروهی از مردم معتقدند که برای دور کردن نحسی این روز باید از خانه خارج شوند و سیزده بدر کنند تا نحسی روز در طبیعت به در شود. در این روز سبزه ها سبز شده را که چند روز اول سال نو مهمان سفره هفت سین بوده به آب روان می سپارند. خوراکی های باقیمانده نوروز، به مصرف می رسد، بساط بازیهای دسته جمعی پهن است.

روز سیزدهم، کمتر کسی در منزل می ماند. در ساعت اول روز خیابانها شلوغ و پررفت و آمد است. پارکها مناظر طبیعی اطراف شهر پذیرای میلیون ها زن و مردم و جوان و پیر و کودک است. خانواده ها با صفا و صمیمیت در کنار هم می نشینند و گل می گویند و گل می شنوند. مردمی که در طول سال در هیاهوی شهر پی نام و نان هستند و با هم روابطی سرد و خشک دارند در این روز تغییری در رفتارشان روی می دهد همه مهربان و شادمان هستند. گویی بهترین روز سال همین روز است. هرچند گروهی آن را نحس می شمارند اما در این روز همه چیز و همه کس رنگ شادی دارد.

سیزده به در نحس است یا مبارک؟

گروهی چنین بیان می دارند که روز سیزده همراه در جدول سی روز ایران باستان به فرشته تیر یا تیشتر که ستاره باران است، مربوط است و بسیار روز خجسته و مبارکی است. در اعتقادات مردم ایران باستان روز سیزده بدر به هیچ وجه نحس نبوده است. در جدول مربوط به سعد و نحس روزها نیز روز سیزدهم مبارک آمده است.

مردم ایران باستان در مورد این روز معتقد بودند که جمشید شاه (بنیانگذار نوروز) روز سیزده نوروز را در صحرای سبز و خرم، خیمه و خرگاه برپا می کرد و بار عام می داد. چندین سال متوالی این کار را انجام داد که در نتیجه این مراسم در ایران زمین به صورت سنت و مراسم درآمد.

در تحلیلی دیگر این طور بیان می گردد که ایرانیان پس از دوازده روز جشن گرفتن و شادی کردن که به یاد دوازده ماه از سال است، روز سیزدهم نوروز را که فرخنده است به باغ و صحرا می رفتند و شادی می کردند و در حقیقت بدین ترتیب رسمی بودن دوره نوروز را به پایان می رسانیدند.

در تحلیل دیگری چنین بیان می گردد که اعتقاد به عمر ۱۲ هزار ساله جهان نزد زرتشتیان، تحت تأثیر نجوم بین النهرین است که معتقد بودند هریک از دوازده اختر که خود به یکی از برج های دوازده گانه حاکم است، هزار سال به جهان حکومت خواهد کرد. بدین روی عمر جهان دوازده هزار سال است و در پایان دوازده هزار سال، آسمان و زمین درهم خواهد شد.

بنا براین اصل اعتقاد به دوازده هزار سال و دوازده ماه سال تأثیر معتقدات بابلی است. پس از دوازده هزار سال، آشفتگی آغازین باز می گردد پس جشنهای دوازده روز در فروردین آغاز سال با سال دوازده ماهه و دوره دوازده هزار ساله عمر جهان مربوط است. انسان آنچه را در این دوازده روز پیش می آمد، سرنوشت سال خود می انگاشت. از پیش از نوروز انواع دانه ها را می کاشتند و هر دانه ای که در طی این دوازده روزه بهتر و بیشتر رشد می کرد آن دانه را برای کاشت آن سال به کار می بردند و گمان داشتند اگر روزهای نوروزی به اندوه بگذرد

همه سال به اندوه خواهد گذشت.

در ادامه آمده است: ۱۲ روز فروردین نماد همه سال بود و چون پس از ۱۲ هزار سال عمر، آشفته‌گی نخستین باری دیگر باز می‌گشت پس در پایان دوازده روز نیز یک روز نشان آشفته‌گی نهایی و پایان سال را بر خود داشت.

علف یا سبزه گره زدن

یکی از کارهای روز سیزده‌بدر، علف گره‌زدن است. در مورد سابقه این رسم می‌گویند که مربوط به فرزندان کیومرث یعنی اولین زوج یا اولین پدر و مادر (مشیه و مشیانه) است. زرتشتیان معتقدند چون این دو با هم ازدواج کردند، دو شاخه «مورد» را گره زدند و پایه ازدواج خود را بنا نهادند و از آن زمان به بعد این رسم معمول گردید.